Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0421U100231

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-02-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Буренков Віктор Миколайович
2. Burenkov Victor

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 07.00.01

Назва наукової спеціальності: Історія України

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 29-01-2021

Спеціальність за освітою: Історія

Місце роботи здобувача: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, м. Запоріжжя, Запорізький р-н., Запорізька обл., 69600, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 17.051.01

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, м. Запоріжжя, Запорізький р-н., Запорізька обл., 69600, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, м. Запоріжжя, Запорізький р-н., Запорізька обл., 69600, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 03.19.21

Тема дисертації:

1. Дніпропетровський клан серед політичних еліт УРСР та СРСР (кінець 1920-х – початок 1990-х рр.)

2. Dnipropetrovsk Clan among political elites of the Ukrainian SSR and the USSR (late 1920s – early 1990s)

Реферат/анотація:

1. Об'єктом дослідження є політична еліта Радянського Союзу 1920-х – початку 1990-х рр. Предметом дослідження стали особливості формування та функціонування дніпропетровського клану в 1920-х – початку 1990-х рр. Метою роботи є доведення існування неформальної управлінської групи – «дніпропетровського клану» – серед політичних еліт УРСР та СРСР, визначення специфіки її становлення та діяльності. Результати дослідження: вперше було проведено комплексне дослідження дніпропетровської управлінської мережі 1920-х – початку 1990-х рр. Доведено існування дніпропетровського клану, як осердя клану Брежнєва. На підставі розробленої автором методики були ідентифіковані та виокремленні актори, які були нами віднесені до так званого дніпропетровського земляцтва. Визначено, що витоки цього клану сягають періоду відновлення місцевої партійно-радянської еліти після Великого терору 1937–1938 рр. Виділення регіональної групи в окрему впливову силу відбувається в післявоєнний період і пов'язане з прізвищами найбільш

впливових радянських керівників УРСР та СРСР – Леоніда Брежнєва та Володимира Щербицького. Щербицький був патроном дніпропетровської управлінської мережі в УРСР, яка, у свою чергу, була ядром «клану Брежнєва» на загальносоюзному рівні. Головними маркерами належності до клану були: 1) місце народження; 2) здобуття освіти в регіоні; 3) робота в місцевих установах; 4) родинні зв'язки; 5) підтримка тісних контактів після залишення краю. У дисертації розкрито особливості формування і функціонування дніпропетровського клану на трьох рівнях влади: регіональному, республіканському та загальносоюзному. Виділені наступні етапи становлення цього неформального об'єднання: перший етап (кінець 1930-х – початок 1940-х рр.) – зміна регіональних еліт; другий етап (1943 – початок 1950-х рр.) – повоєнне відновлення кадрового потенціалу місцевої партійно-радянської еліти; третій етап (1953–1964 рр.) – оформлення дніпропетровської управлінської мережі як клану; четвертий етап (1964 – початок 1970-х рр.) – захоплення «дніпропетровцями» влади на загальносоюзному та повне витіснення «варягів» на регіональному рівнях влади; п'ятий етап (1970-ті – 1982 рр.) – домінування клану серед партійно-радянських еліт УРСР та СРСР; шостий етап (1982–1991 рр.) – поступовий занепад клану. Відтворено діяльність «дніпропетровців» з ослаблення конкуруючих номенклатурних кланів (харківського на чолі з Петром Шелестом та Миколою Підгорним, донецького під керівництвом Володимира Дегтярьова, луганського під проводом Володимира Шевченка тощо). З'ясовано, що представники дніпропетровського клану у зеніті свого політичного впливу контролювали такі партійно-радянські структури, як Верховна рада УРСР, політбюро ЦК КПУ, частину міністерств УРСР, а на загальносоюзному рівні – політбюро ЦК КПРС, Раду міністрів УРСР, Міністерство внутрішніх справ СРСР, Комітет державної безпеки СРСР. Сфера використання: у вивченні соціально-політичної історії України і Радянського Союзу, у соціологічних та політологічних дослідженнях, при підготовці біографічних довідників і словників, узагальнюючих наукових праць та шкільних підручників з історії України новітнього часу. Окрім того, результати дисертаційного дослідження можуть бути використані при підготовці та викладанні спецкурсів у вищих навчальних закладах України.

2. The object of the research is the political elite of the Soviet Union in the 1920s – early 1990s. The subject of the research is the peculiarities of the formation and functioning of the Dnipropetrovsk Clan in the 1920s - early 1990s. The aim of the work is to prove the existence of an informal ruling group - the "Dnipropetrovsk Clan" - among the political elites of the UkrSSR and the USSR, to determine the specifics of its formation and activities. Research results: for the first time, a comprehensive study of the Dnipropetrovsk ruling network of the 1920s - early 1990s was carried out. The existence of the Dnipropetrovsk Clan, as the core of the Brezhniev's clan, has been proven. Based on the method developed by the author the players classified by us as members of a so-called Dnipropetrovsk clan were identified and highlighted; it was found that this clan originates in the period of restoration of local Soviet party establishment after the Great Terror in 1937–1938. It was shown that the evolution of this regional group into a separate key player was taking place in the post-war period and it involves the last names of the most famous Soviet managers of the UkrSSR and the USSR which are Leonid Brezhniev and Volodymyr Shcherbytskyi; it was discovered that Shcherbytskyi was the patron of Dnipropetrovsk ruling network at the level of Republic (UkrSSR), and Brezhniev represented the Dnipropetrovsk clan at the all-union level. The main markers of clan affiliation were: 1) place of birth; 2) getting education in the region; 3) work in local institutions; 4) family ties; 5) maintaining close contacts after leaving the region. The thesis reveals the peculiarities of the formation and functioning of the Dnipropetrovsk Clan at three levels of government: regional, all-republic and all-Union. The following stages of the formation of this informal association are: the first stage (late 1930s - early 1940s) - change in regional elites; the second stage (1943 - early 1950s) - post-war restoration of the cadre potential of the local party-Soviet elite; the third stage (1953-1964) - registration of the Dnipropetrovsk ruling network as a clan; the fourth stage (1964 - early 1970s) - seizure of power at the all-Union level by Dnipropetrovsk and the complete displacement of the Varangians at the regional levels of power; the fifth stage (1970s - 1982) - dominance of the clan among the party-Soviet elites of the UkrSSR and the USSR; the sixth stage (1982-1991) - gradual decline of the clan. The activities of the "Dnipropetrovsk people" to weaken the competing nomenklatura clans (Kharkiv led by Petro Shelest and Mykola Pidhornyi, Donetsk led by Volodymyr Dehtiarov, Luhansk led by Volodymyr Shevchenko, etc.). were reproduced. It was found that representatives of the Dnipropetrovsk Clan at

the zenith of their political influence controlled such party-Soviet structures as the Verkhovna Rada of the UkrSSR, the Politburo of the Central Committee of the Communist Party of Ukraine, a part of the ministries of the Ukrainian SSR, and at the all-Union level - the Politburo of the CC CPSU, the Council of Ministers of the Ukrainian SSR, the Ministry of Internal Affairs of the USSR State Committee security of the USSR. Scope of application: when studying the socio-political history of Ukraine and the Soviet Union, in sociological and political researches, in the preparation of biographical reference books and dictionaries, summarizing scientific works and school textbooks on the history of Ukraine in recent times. In addition, the research results can be used in the preparation and teaching of special courses at the higher educational institutions of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Штейнле Олексій Федорович
2. Shteinle Oleksii Fedorovych

Кваліфікація: к. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іваненко Валентин Васильович

2. Ivanenko Valentin

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузьменко Юлія Володимирівна

2. Kuzmenko Yulia Volodimirivna

Кваліфікація: к.і.н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Фролов Микола Олександрович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Фролов Микола Олександрович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.